

Riigigümnaasiumide ja kutseõppeasutuste dokumendiregistrite seire kokkuvõte

Seire eesmärk ja ulatus

Seirasin 2016. aasta teisel poolaastal kutseõppeasutuste ja riigigümnaasiumide dokumendiregistreid eesmärgiga kontrollida, kas need vastavad avaliku teabe seaduses sätestatud nõuetele. Eelkõige kontrollisin, kas register on avalikustatud, kas selles olevad avalikud dokumendid on lihtsalt kättesaadavad ning kas juurdepääsupiirangut vajav teave on kaitstud. Kontrollisin pisteliselt 2016. aasta jooksul registreeritud dokumente. Suurem tähelepanu oli suunatud kirjavahetusele, käskkirjadele ja erinevatele protokollidele. Seda seetõttu, et neis sisaldub tavaliselt kõige rohkem isikuandmeid ja teavet, millele juurdepääsu võimaldamist tuleb eelnevalt hinnata.

Kavandatavast seirest teavitasin koole 15.06.2016 ringkirjaga nr 2.3.-3/16/1139.

Seire hõlmas Eesti hariduse infosüsteemis (EHIS) registreeritud 29 riigi või kohaliku omavalitsuse kutseõppeasutust ning 12 riigigümnaasiumi.

Kõik EHIS-s registreeritud koolid saavad oma dokumendihaldust korraldada Eesti koolide haldamise infosüsteemis (EKIS). Seda võimalust oli enamus seiratavatest koolidest ka kasutanud. Mõne kooli dokumendiregister oli leitav kohaliku omavalitsuse võrgulehelt.

Seire tulemused

1. Dokumendiregistri avalikkus

AvTS § 28 lg 1 punkt 31 sätestab, et teabevaldaja peab avalikustama asutuse dokumendiregistri. AvTS § 29 lõike 1 kohaselt tuleb see avalikustada veebilehel või lisada link, mille kaudu teave kättesaadav on.

Dokumendiregister ei olnud leitav kahel kutseõppeasutusel. Telefonivestluses nendega selgus, et nad peavad dokumendiregistrit paberil. Ühel on pooleli liitumine EKIS-ga, kus siis 2017. aasta algusest dokumendiregister avalikustatakse.

2. Isikuandmete kajastumine metaandmetes

Alates 16.01.2016 on seadusandja keelanud füüsiliselt isikult saadud või talle saadetud dokumentide avalikus vaates näidata füüsilist isikut tuvastada võimaldavat teavet (AvTS § 12 lg 3¹).

Heameel on tõdeda, et enamus registripidajaid on sellest nõudest kinni pidanud. Siiski on kolm kooli, kellele seda peab meelde tuletama.

3. Juurdepääsupiiranguga teabe kaitstus

Dokumendi registreerijal tuleb hinnata selle sisu ning vajadusel piirata teabele juurdepääsu seaduses sätestatud alustel ja tähtjaks (AvTS § 35 ja § 40).

Dokumendiregistri avalikus vaates oli siiski mitmel koolil saanud dokumente, mis juba teises asutuses oli märgitud piiranguga teavet sisaldavaks, kuid registris avalikult kättesaadavaks tehtud ning väljasaadetavaid dokumente, mis ilmselgelt piirangut vajavad.

4. Dokumendiregistris AK märgete ja aluste olemasolu

Dokumentidele saab juurdepääsu piirata seadusest tulenevatel alustel, mille loetelu on AvTS §-s 35.

Dokumendiregistris piirangu aluseid vaadates tekib kahtlus, et nii mõnigi registripidaja ei ole vaevunud piirangu aluste erinevasse sisusse süüvima. Ei ole tõenäoline, et kõik asutusse tulnud ja välja läinud dokumendid sisaldavad delikaatseid isikuandmeid, kuid AvTS § 35 lg 1 punkt 11 on ainus märgitud juurdepääsupiirangu alus. Siiski ei saa seda, kas ja missugune piirang dokumendil

olema peab, hinnata neid dokumente nägemata, nt järelevalve käigus.

5. Juurdepääs dokumendiregistris piiranguta e-kirjadele.

Dokumendiregistris leiab palju dokumente, mis on asutuses olemas e-kirjana, märgitud avalikuks, kuid faili lisatud ei ole, st see dokument ei ole avalikus vaates kättesaadav. Kui tegemist on piiranguga teabega, tuleb see ka dokumendile märkida, mitte takistada sellele juurdepääsu faili lisamata jätmisega. Kui aga dokument on oma sisult avalik, peab ka elektrooniline fail olema kättesaadav. Kui keegi soovib sellist avalikku ilma failita dokumenti dokumendiregistrist teabenõudega saada, on teabevaldajal väga keeruline selgitada, miks seda siiski ei saa.

Järeltegevus, teavitus

Dokumendiregistri pidamisel avastatud puuduste sisu ja ulatust arvestades teen koolidele soovitusel avaliku teabe seaduse paremaks täitmiseks või alustan järelevalvet.

Koostanud Sirje Biin
09.12.2016